

Landgoed 't Hilgelo, Winterwijk

Startnotitie m.e.r.

projectnr. 187040
versie 1.0 Concept
mei 2009

Opdrachtgever

Roelofs Groep & Van Wijnen Recreatiebouw B.V.

datum vrijgave

mei 2009

versie 1.0

concept

goedkeuring

ing. R.A.E. Martens Msc.

vrijgave

ir. H.A.M. van de Wetering

	Inhoud	Blz.
1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding en voorgeschiedenis	2
1.2	M.e.r.-procedure	3
1.2.1	<i>M.e.r.-plicht</i>	3
1.2.2	<i>Initiatiefnemer en bevoegd gezag</i>	4
1.2.3	<i>Procedure</i>	4
1.2.4	<i>Startnotitie en richtlijnen</i>	5
1.2.5	<i>Inspraak en advies</i>	6
1.3	Leeswijzer	7
2	Probleemstelling en doel	8
2.1	Probleemstelling en doel ontwikkeling 't Hilgelo	8
2.2	Doelen van de m.e.r.	9
3	Beleid en besluiten	10
3.1	Beleidskader, wet- en regelgeving	10
3.2	Ruimtelijk beleid	11
3.2.1	<i>Nationaal beleid</i>	11
3.2.2	<i>Provinciaal beleid</i>	11
3.2.3	<i>Lokaal beleid</i>	14
3.3	Te nemen besluiten	15
3.3.1	<i>Bestemmingsplan</i>	15
3.3.2	<i>Vergunningen</i>	15
4	Referentiesituatie	16
4.1	Inleiding	16
4.2	Verkeer	17
4.3	Ruimtegebruik	17
4.4	Landschap	17
4.5	Bodem en water	18
4.6	Natuur	19
4.7	Archeologie en cultuurhistorie	20
4.8	Externe veiligheid	22
4.9	Agrarische zones	23
5	Voorgenomen activiteit	24
5.1	Herontwikkeling 't Hilgelo	24
5.2	Voorkeursalternatief	25
5.3	Meest-milieuvriendelijk alternatief (MMA)	26
5.4	Referentiesituatie	26
6	Effecten	28
6.1	Effectbeschrijving	28
6.2	Verkeer	29
6.3	Ruimtegebruik	30
6.4	Landschap	30
6.5	Bodem	30
6.6	Water	31
6.7	Natuur	31
6.8	Archeologie	31
6.9	Cultuurhistorie	31
6.10	Geluid	31

6.11	Luchtkwaliteit	32
6.12	Externe veiligheid	32
6.13	Kabels en leidingen	32
	Literatuurverwijzingen	
	Begrippen en afkortingen	
Bijlage 1	Nadere toelichting op m.e.r.-procedure	
	separate bijlage	
Bijlage 2	Praedium Winterswijk, een nieuw verblijfsconcept	
Bijlage 3	Landgoed 't Hilgelo mei 2008	

projectnr. 187040
mei 2009

Landgoed 't Hilgelo
Startnotitie m.e.r.

Afbeelding 1.1: Ligging plangebied

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en voorgeschiedenis

Aanleiding

Het gebied 't Hilgelo heeft de functie van een recreatiegebied waarbij de centraal gelegen plas tevens een zandwinlocatie vormt. Dit gebied is versnipperd en heeft een kwalitatieve impuls nodig op economisch en functioneel gebied. Er is een dusdanige impuls nodig dat een combinatie van elkaar onderlinge versterkende kwaliteiten ontstaat.

De gemeente heeft om deze impuls te generen, samenwerking gezocht met een marktpartij. Hiertoe is een aanbestedingsprocedure (prijsvraag) gevolgd waarbij Roelofs Groep & Van Wijnen Recreatiebouw B.V. de winnende combinatie is.

Vervolgens is de "Planvisie Landgoed 't Hilgelo" opgesteld die op hoofdlijnen de visie en de te volgen koers presenteert. De planvisie is door de gemeente Winterswijk positief ontvangen. Dit is bekrachtigd middels instemming door de gemeenteraad met de visie (d.d. 26 juni 2008) waarbij een aantal aandachtspunten zijn aangegeven. Vervolgens is deze visie verder uitgewerkt mede op basis van de reactie van de raad. Hierbij is een verhoging van de kwaliteit nagestreefd, onder andere het aantal recreatiewoningen is teruggebracht en er is meer aandacht voor het landschap, als separate bijlage is de nadere uitwerking toegevoegd.

Doelstelling voor de planontwikkeling is door nieuwe dag- en verblijfsrecreatieve activiteiten de rendabiliteit en de landschapskwaliteiten van het recreatiegebied en haar omgeving te vergroten. Uitgangspunt voor de ontwikkelingen is dat nieuwe toeristisch-recreatieve ontwikkelingen een bovenregionale uitstraling hebben en van een hoog kwaliteitsniveau (onderscheidend vermogen: "niet meer van hetzelfde") zijn.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op het gesignaleerde probleem en de bijbehorende doelstelling voor het gebied.

Voorgeschiedenis

De gemeente is in september 2007 gestart met de aanbesteding van deze opdracht. De gemeente heeft in voorbereiding daarop reeds de nodige voorzieningen getroffen (o.a. het vestigen van gemeentelijke voorkeursrechten) en contractdocumenten opgesteld (Project- en Basis Exploitatieovereenkomst en Biedingsformulier). Door de gemeente is in die periode in het dagblad De Gelderlander alsmede in de Winterswijkse Weekkrant een advertentie geplaatst waarin de marktpartijen zijn uitgenodigd om deel te nemen aan deze aanbesteding. De marktpartijen die zich hiervoor hebben aangemeld, dan wel hiertoe rechtstreeks door de gemeente zijn uitgenodigd, hebben de voornoemde contractdocumenten ter beschikking gekregen met het verzoek op grond daarvan een planvisie voor de herontwikkeling van 't Hilgelo in te dienen. Van al die marktpartijen zijn er, na de voorselectie door de gemeente, zes marktpartijen overgebleven die daadwerkelijk door middel van het indienen van een planvisie c.q. documenten kenbaar hebben gemaakt in aanmerking te willen komen voor deze opdracht.

De opdracht is gegund aan de marktpartij met het beste plan, in dat kader zijn bij de beoordeling door de gemeente onderstaande gunningcriteria gehanteerd.

Plankwaliteit

Het gunningcriterium plankwaliteit is beoordeeld op de volgende aspecten:

- kwaliteit stedenbouwkundige inrichtingsschets;
- kwaliteit van de openbare ruimte en de landschappelijke inrichting;
- kwaliteit van de bebouwing, architectuur en materialisatie;
- plankwaliteiten, bovenregionale uitstraling, meerwaarde Winterswijk;
- doelgroepengerichtheid;
- dagrecreatieve visie;
- verblijfsrecreatieve visie;
- combinatie dag-/verblijfsrecreatie (onderlinge versterking);
- hoogwaardigheid van de voorzieningen/accommodaties;
- weersonafhankelijkheid van de voorzieningen;
- landschappelijke inpassing, passend bij karakter Winterswijk;
- aandacht voor rust, ruimte en natuur;
- inpassing te handhaven agrariërs;
- aandacht voor cultuurhistorie en archeologie;
- inpassing kuur/natuurhotel;
- beeldimpressie te bouwen dag- en verblijfsrecreatie;
- relatie tot bestaand zwembad;
- relatie tot recreatieplas;
- openbare toegankelijkheid (deel) van 't Hilgelo;
- ontsluiting en parkeren.

Financieel-economische haalbaarheid

Het gunningcriterium Financieel-economische haalbaarheid is beoordeeld op de volgende aspecten:

- financiële haalbaarheidsstudie;
- realiseerbaarheid en exploiteerbaarheid van de verblijfsrecreatie;
- bedrijfsmatige verhuur van de woningen;
- markttechnische en economische spin off van de dag- en verblijfsrecreatie voor de regio;
- risicodragende mogelijkheden/ervaringen met risico-ontwikkelingen in soortgelijke exploitaties;
- fiscale optimalisaties.

Op basis van deze criteria is Roelofs Groep & Van Wijnen Recreatiebouw B.V. de winnende combinatie gebleken. Realisatie van de voorgestelde ontwikkeling past niet binnen het vigerende bestemmingsplan. Zodoende is het noodzaak een nieuw bestemmingsplan op te stellen.

1.2 M.e.r.-procedure

1.2.1 M.e.r.-plicht

De voorgenomen ontwikkeling in gebied 't Hilgelo ligt in een gevoelig gebied onder andere is het gebied aangemerkt als Nationaal landschap Achterhoek (Ministerie van VROM e.a. 2004). 'Aanleg, wijziging of uitbreiding van één of meer recreatieve of toeristische voorzieningen' is hier m.e.r.-beoordelingsplichtig indien dit meer dan 10 ha omvat. Bij 20 ha wordt deze ontwikkeling zelfs m.e.r.-plichtig op basis van 10.1 uit de

bijlagen D, respectievelijk C uit het besluit-m.e.r. (1994). Het plangebied is circa 35 hectare groot. De ontwikkeling is dus m.e.r.-plichtig.

De m.e.r.-procedure is gekoppeld aan het ruimtelijke besluit dat concreet de realisatie van de m.e.r.-plichtige activiteit, in dit geval de voorgestane ontwikkeling van het recreatiegebied, mogelijk maakt. In dit geval betreft dit het bestemmingsplan.

De m.e.r. dient om het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming. In het m.e.r. worden keuzen voor het gebied en de inrichting onderbouwd en worden de milieueffecten in beeld gebracht. De m.e.r. heeft tevens tot doel de planvorming te structureren.

1.2.2 *Initiatiefnemer en bevoegd gezag*

De m.e.r.-procedure wordt doorlopen in samenhang met de openbare procedure conform de Wet ruimtelijke ordening.

In de procedure treden als initiatiefnemer op:

- Roelofs Groep & Van Wijnen Recreatiebouw B.V..

Het bevoegd gezag in de m.e.r. procedure is in dit geval:

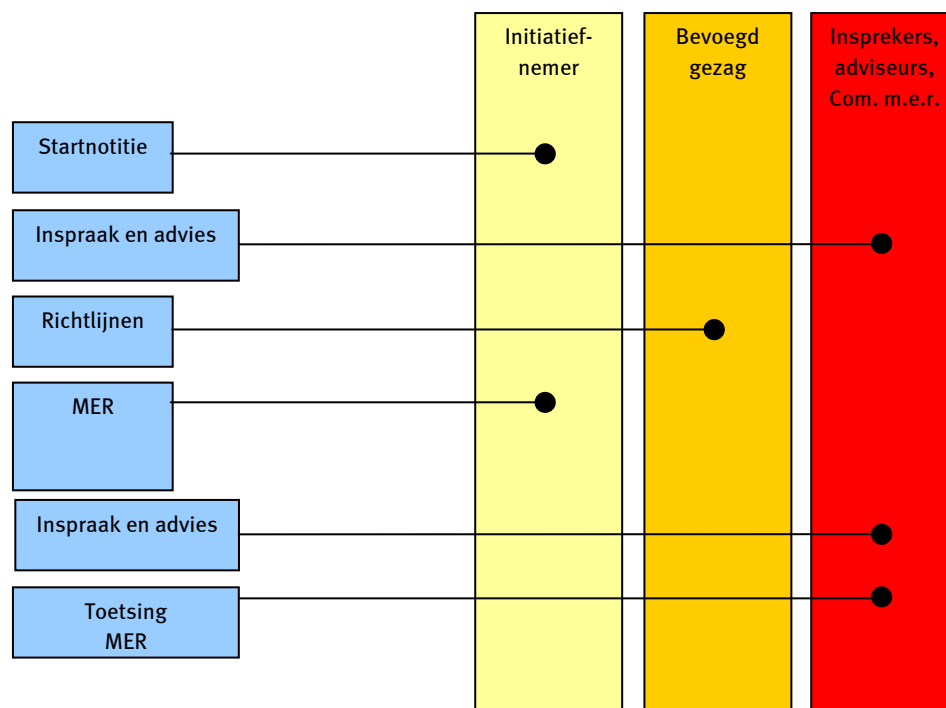
- Gemeenteraad van de gemeente Winterswijk.

1.2.3 *Procedure*

De m.e.r.-procedure bestaat uit de volgende stappen:

- het opstellen en publiceren van de startnotitie, ter aankondiging van de voorgenomen activiteit en de werkwijze waarop de effecten van de voorgenomen activiteit worden onderzocht;
- het ter inzage leggen van de startnotitie;
Om derden de mogelijkheid te geven vragen te stellen over de aanpak van het m.e.r.-onderzoek en zo richting te geven aan het onderzoek;
- het advies vragen aan de commissie m.e.r. en andere adviseurs over de aanpak van het m.e.r.-onderzoek (de advies-richtlijnen);
- het vaststellen van de richtlijnen door het bevoegd gezag;
- het opstellen van het milieueffectrapport (MER). In het MER wordt onderzocht welke mogelijkheden (alternatieven) er zijn voor de herontwikkeling van 't Hilgelo. Er wordt onderzocht welke effecten de herontwikkeling op het milieu heeft en welke mogelijke maatregelen er zijn om de negatieve effecten te beperken;
- de aanvaarding van het MER voor het bevoegd gezag;
- het ter inzage leggen van het MER, om derden de mogelijkheid te geven het MER inhoudelijk te toetsen;
- het laten toetsen van het MER door de commissie m.e.r.: de kwaliteitsborging door onafhankelijke specialisten.

Op de volgende pagina is de m.e.r.-procedure geschematiseerd weergegeven. Per stap is aangegeven welke partij leidend is.

Figuur 1.2 De stappen in de m.e.r.-procedure

In bijlage 1 is een uitgebreide beschrijving van de m.e.r.-procedure opgenomen.

1.2.4 *Startnotitie en richtlijnen*

Met deze startnotitie m.e.r. Landgoed 't Hilgelo Winterswijk start de m.e.r.-procedure. In de startnotitie is aangegeven wat het plan is en wat de achterliggende redenen en doelen zijn. Tevens is aangegeven welke milieuonderwerpen volgens de inschatting van de initiatiefnemers moeten worden onderzocht in het milieueffectrapport. Een ieder kan op deze startnotitie inspreken. Hierop wordt in paragraaf 1.2.5 nader ingegaan.

Op basis van de startnotitie m.e.r., de ingekomen adviezen en de resultaten van de inspraak op de startnotitie adviseert de Commissie m.e.r. over de inhoud van de richtlijnen. Op grond van het advies voor richtlijnen worden de definitieve richtlijnen opgesteld, die door de gemeenteraad worden vastgesteld. In de richtlijnen wordt bepaald waaraan het milieueffectrapport (MER) zal moeten voldoen.

Terminologie

Met de afkorting **m.e.r** bedoelen we de gehele procedure van de milieueffectrapportage, zoals vastgelegd in de Wet Milieubeheer.

Met **MER** bedoelen we het uiteindelijke milieu effect rapport waarin de milieueffecten van meerdere alternatieven van een voorgenomen activiteit onderzocht, vergeleken en beoordeeld worden.

Met de **voorgenomen activiteit** wordt de herontwikkeling van Landgoed 't Hilgelo Winterswijk bedoeld.

Met **alternatieven** worden mogelijke inrichtingen voor het recreatiegebied bedoeld.

Met **varianten** worden inrichtingsmaatregelen op een alternatief voor 't Hilgelo bedoeld.

Met het **plangebied** wordt het gebied bedoeld waarop de voorgenomen activiteit rechtstreeks betrekking heeft; dit gebied wordt opgenomen in het bestemmingsplan.

Met het **studiegebied** wordt het gebied bedoeld waar als gevolg van de voorgenomen activiteit effecten kunnen optreden. Het studiegebied kan groter zijn dan het plangebied en kan per milieuaspect variëren.

1.2.5 *Inspraak en advies*

De inspraak op de startnotitie is erop gericht de onderzoeksvragen voor het MER scherper te maken: welke alternatieven moeten worden onderzocht, welke milieueffecten zijn van belang, welke omgevingsfactoren moeten in beeld worden gebracht, etc. In de inspraakperiode kan een ieder schriftelijk zienswijzen naar voren brengen. De startnotitie vormt de basis voor de inspraak en voor het advies over de op te stellen richtlijnen voor het MER.

De inspraakperiode van zes weken start na publicatie van deze startnotitie. Tijdens deze periode bestaat de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen.

Uw reactie ten aanzien van de startnotitie kunt u, onder vermelding van "zienswijzen startnotitie recreatiegebied 't Hilgelo Winterswijk", toezenden aan:

College van B&W van de gemeente Winterswijk
t.a.v. Rene Nijland
postbus 101
7100 AC Winterswijk

1.3 Leeswijzer

De startnotitie is als volgt opgebouwd:

- hoofdstuk 2 beschrijft waarvoor de voorgenomen activiteit een oplossing moet bieden en de doelstelling voor het project;
- het besluitvormingskader, bestaande uit besluiten die reeds zijn genomen en die het voornemen inkaderen en de besluiten die in het kader van het project nog genomen moeten worden, is beschreven in hoofdstuk 3;
- hoofdstuk 4 beschrijft per aspect op hoofdlijnen de referentiesituatie van het plangebied;
- de voorgenomen activiteit en alternatieven komen in hoofdstuk 5 aan de orde;
- de aanpak van de effectbeschrijving is onderwerp van hoofdstuk 6. Per aspect is een globale beschrijving van de te onderzoeken effecten gegeven.

2 Probleemstelling en doel

2.1 Probleemstelling en doel ontwikkeling 't Hilgelo

Probleemstelling

't Hilgelo heeft de functie van een recreatiegebied waarbij de centraal gelegen plas tevens een zandwinlocatie vormt. Dit gebied is versnipperd en heeft een kwalitatieve impuls nodig op economisch en functioneel gebied. Er is een dusdanige impuls nodig dat een combinatie van elkaar onderlinge versterkende kwaliteiten ontstaat.

De gemeenteraad van Winterswijk streeft de ontwikkeling van 't Hilgelo na waarbij het open karakter blijft behouden en het aspect kwaliteit maatgevend is voor de herontwikkeling. Deze aspecten zijn dan ook meegenomen in toetsing van de planvisies vanuit de aanbestedingsprocedure dan wel de prijsvraag.

Doelstelling

Doelstelling voor de planontwikkeling is door nieuwe dag- en verblijfsrecreatieve activiteiten de rendabiliteit en de landschapskwaliteiten van het recreatiegebied en haar omgeving vergroten. Uitgangspunt voor de ontwikkelingen is dat nieuwe toeristisch-recreatieve ontwikkelingen een bovenregionale uitstraling moeten hebben en van een hoog kwaliteitsniveau.

Uitgangspunt is een gedegen inpassing in het omliggende landschap welke tegelijkertijd een versterking van het bestaande landschap moet betekenen. De ontwikkeling van recreatie, landschap en natuur wordt ingepast in het oude hoevenlandschap. De grote plas past minder in dit kleinschalige landschap. Een mogelijkheid is er om door middel van aanplant van enkele bossages het zicht op de plas te beperken en om zodoende een meer kleinschalig karakter te realiseren. In het gebied worden verschillende deelgebieden onderscheiden die elk een beeldkwaliteit krijgen.

De voorgestane ontwikkeling dient een thematische ontwikkelingen voor de verblijfs- en dagrecreatie te zijn die keuze- en combinatiemogelijkheden bieden en inspelen op vrijetijdsactiviteiten. De ontwikkelingen moeten onderscheidend zijn en van grote kwaliteit, waardoor het gebied een bovenregionale uitstraling krijgt. Mede door deze ontwikkeling moet de bekendheid en (landelijke) aantrekkingskracht van Winterswijk versterkt worden.

Zoals reeds vermeld is de opdracht gegund aan de marktpartij met het beste plan op basis van een aanbesteding / wedstrijd. Door deze selectieprocedure zijn de mogelijkheden vanuit de markt verkend. Hierbij is de gemeente uitgegaan van een private planontwikkeling waarbij de voorbereiding en realisatie voor eigen rekening en risico voor de ontwikkelaar is. Selectie is gebeurd aan de hand van de door het college vastgestelde randvoorwaarden, zie hiervoor §1.1.

2.2 Doelen van de m.e.r.

Het doel van de m.e.r.-procedure voor de herontwikkeling van 't Hilgelo is het milieubelang volwaardig en vroegtijdig in de plan- en besluitvorming te betrekken. Dit om tijdig inzicht te krijgen in de effecten van de voorgenomen activiteit op de omgeving en om onderzoek te kunnen doen naar mogelijke maatregelen om negatieve effecten op de omgeving te verminderen.

Doel van de startnotitie is de informatie die benodigd is om het milieubelang volwaardig in de plan- en besluitvormingsprocedure te betrekken te verzamelen en inzichtelijk en toetsbaar te maken. Daarnaast is in de startnotitie geconstateerd waar nog nader onderzoek nodig is om lacunes in kennis in te vullen.

De startnotitie is bedoeld om 'een ieder' en de wettelijke adviseurs te informeren over de voorgenomen activiteiten en de relevante (milieu)aspecten. Deze Startnotitie is de basis voor de inspraak.

Het doel van de inspraak is het verzamelen van reacties ten behoeve van de richtlijnen voor de inhoud van het MER. In de richtlijnen zal worden aangegeven wat in het MER moet worden onderzocht (welke alternatieven en welke effecten) en op welke manier dat moet gebeuren.

3 Beleid en besluiten

3.1 Beleidskader, wet- en regelgeving

Onderstaand is een overzicht gegeven van de wet- en regelgeving die voor de herontwikkeling van 't Hilgelo van belang is. In paragraaf 3.2 is het ruimtelijk beleid samenvattend beschreven. In het MER worden ook de hoofdpunten uit het beleid voor de andere beleidssectoren beschreven.

Nationaal beleid:

- Wetten: o.a. Wet ruimtelijke ordening (Wro), Wet milieubeheer, Wegenverkeerswet, Wegenwet, Wet verontreiniging oppervlaktewateren, Wet bodembescherming, Wet geluidhinder, Wet op de waterhuishouding, Wet op de monumentenzorg, natuurbeschermingswet, Flora- en Faunawet;
- Besluiten: o.a. Besluit Externe Veiligheid (2003), Wet Luchtkwaliteit (2007);
- Nota's: o.a. Nota Ruimte (2004), Nota Mobiliteit (2004), Nota natuur, bos en landschap in de 21e eeuw (2001), Nationaal milieubeleidsplan 4 (2001), Nota Waterbeleid 21e eeuw (2001), 4e Nota Waterhuishouding (1998).

Provinciaal beleid:

- Streekplan Gelderland 2005;
- Nota belvoir.

Lokaal beleid:

- Visie Buitengebied;
- Nota verblijfsrecreatie;
- Nota externe veiligheid;
- Nota geluidbeleid;
- Verkeersstructuurplan;
- Landschapsontwikkelingsplan;
- Bestemmingsplan Buitengebied.

3.2 Ruimtelijk beleid

3.2.1 Nationaal beleid

Nota ruimte (2004)

De Nota Ruimte bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland en de belangrijkste bijbehorende doelstellingen.

Winterswijk en omgeving is in de Nota Ruimte aangewezen als Nationaal Landschap. Nationale Landschappen zijn gebieden met een uitzonderlijk mooi landschap. Vaak hebben zij een interessante cultuurhistorie en een bijzondere recreatieve waarde.

Doel van de aanwijzing van de Nationale Landschappen is dat de kwaliteit van het landschap in deze gebieden wordt behouden en versterkt. Dat gebeurt door investeringen te doen in het landschap zelf, in de cultuurhistorie, in de toegankelijkheid en het beheer van het landschap.

Een Nationaal Landschap is geen 'museumlandschap'. Economische functies in het landschap kunnen zich, binnen de grenzen van het ruimtelijk beleid, blijven ontwikkelen. Een mooi landschap heeft vitale functies nodig. "Behoud door ontwikkeling" is dan ook het uitgangspunt voor het ruimtelijk beleid in de Nationale Landschappen.

In het plangebied zijn ook een aantal gebieden aangewezen als ecologische hoofdstructuur, hier wordt nader op in gegaan in §4.6. Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden' van de EHS, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de andere belangen die in het gebied aanwezig zijn. Binnen de EHS is het 'nee, tenzij'-regime van toepassing. Plannen, projecten of handelingen worden volgens dit regime afzonderlijk beoordeeld.

Tegelijk wil het rijk de vitaliteit van het platteland versterken door ruimte te geven aan ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen kunnen strijdig zijn met het ruimtelijk beschermingsregime voor de EHS, maar door deze ontwikkelingen kunnen ook kansen ontstaan voor versterking van de EHS.

In de Nota Ruimte worden daarom twee instrumenten genoemd die meer maatwerk en een ontwikkelingsgerichte aanpak in de EHS mogelijk moeten maken: de EHS-saldobenadering en herbegrenzen van de EHS. Het doel van deze instrumenten is om binnen een duidelijk kader ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS mogelijk te maken mits deze leiden tot netto winst voor de EHS.

3.2.2 Provinciaal beleid

Streekplan Gelderland 2005

Het Streekplan Gelderland 2005 - kansen voor de regio's is op 29 juni 2005 vastgesteld door Provinciale Staten van Gelderland. Het Streekplan geeft het beleidskader aan voor de ruimtelijke ontwikkeling in de komende tien jaar.

Bestuurlijk valt de gemeente Winterswijk in de regio Achterhoek. De regio Achterhoek heeft samen met de provincie een regionale structuurvisie opgesteld. Uitgangspunt van de 'Regionale structuurvisie Achterhoek' (2004) is om de Achterhoek verder te ontwikkelen als een economisch, sociaal en cultureel zelfstandige regio die zich naar buiten toe met name profileert met haar kleinschaligheid en landschappelijke kwaliteiten.

De regio beseft echter dat het Achterhoekse landschap aan verandering onderhevig is. Met het oog op de ruimtelijke kwaliteit dient daarom de opnamecapaciteit van het karakteristieke landschap te worden bewaakt teneinde het veranderingsproces in goede banen te leiden. In de Regionaal Economische Structuurvisie voor de Achterhoek (RES) staat versterking van de sectoren industrie, bouwnijverheid, recreatie, toerisme en zorg centraal.

Recreatie en Toerisme

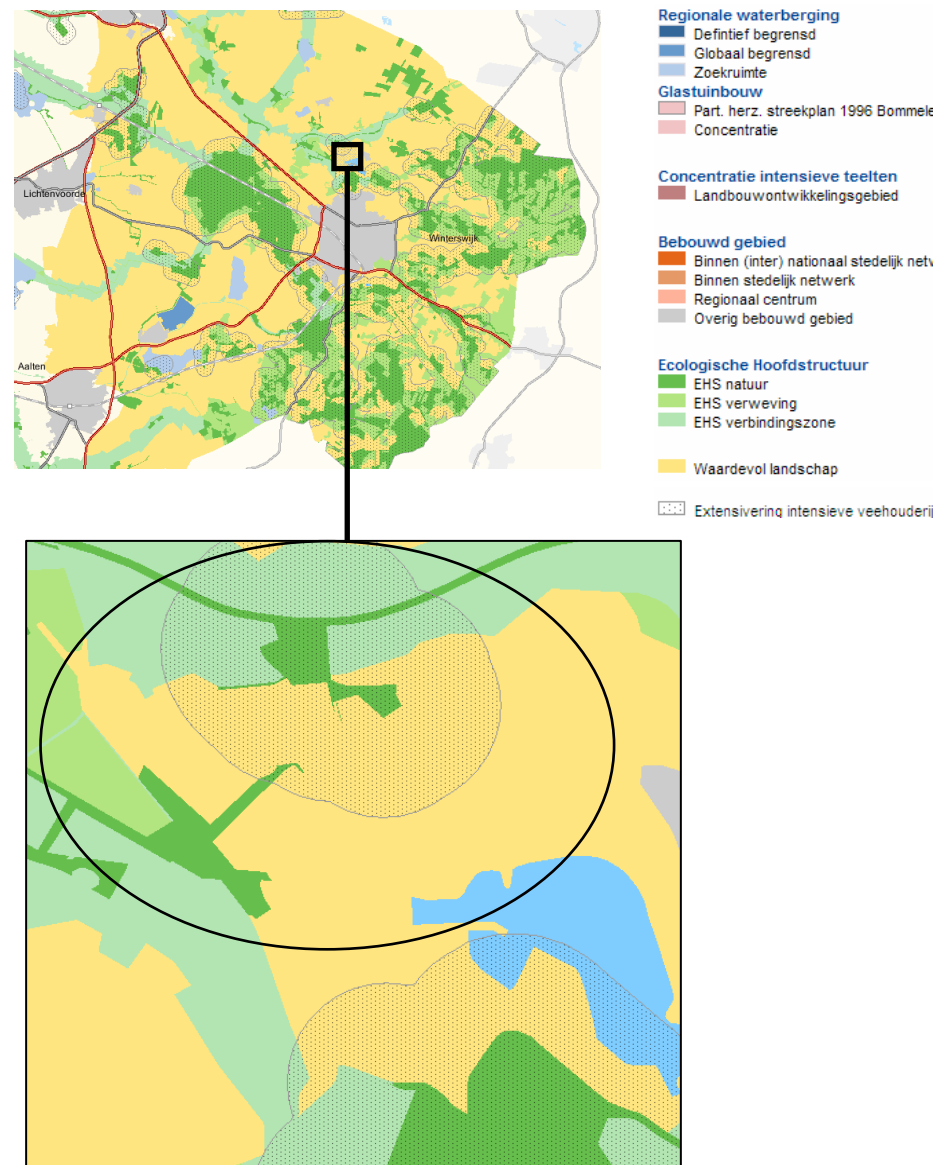
Toeristische en recreatieve activiteiten zijn in het algemeen sterk gebonden aan landschappelijk kwaliteiten en specifieke gebiedskenmerken, zoals water of bosgebieden. Initiatieven voor toeristisch-recreatieve voorzieningen dienen daarom te worden beoordeeld op de mate van aansluiting bij de regionale gebiedskenmerken en hun bijdrage aan de kwaliteitsverhoging van het regionaal toeristisch-recreatieve product.

Verblijfsrecreatie

Voor multifunctioneel gebied geldt dat initiatieven voor intensieve vormen van recreatie en toerisme in beginsel mogelijk zijn. Verkeersafwikkeling en uitstraling op mens en milieu worden hierbij van belang geacht. Daarnaast wordt voor de waardevolle landschappen het 'ja, mits'- beginsel gehanteerd. Het al dan niet toestaan is naar de aard, schaal en verschijningsvorm van initiatieven afhankelijk van de effecten op de kernkwaliteiten en gebiedskenmerken.

Waardevol landschap

Zoals te zien op figuur 3.1 is het plangebied gelegen in waardevol landschap. Voor de waardevolle landschappen als geheel geldt dat de kernkwaliteiten worden versterkt, en in het geval van een functieverandering in het buitengebied, een 'ja mits'-benadering voor het toevoegen van nieuwe bouwlocaties en andere ruimtelijke ingrepen. Daarnaast is te zien dat er binnen het plangebied is diverse gebieden zijn aangewezen als EHS natuur dan wel verweving.

Figuur 3.1 Uitsnede streekplankaart, inclusief globale ligging

Aanvulling op streekplan / partiële streekplanherziening

Het streekplan is na 2005 aangevuld met een aantal uitwerkingen, bijvoorbeeld van de kernkwaliteiten natuur en landschap, van regionale waterberging en van zoekzones voor stedelijke functies (uitbreidingsruimte rond kernen). In 2008 is het streekplan deels herzien. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de ecologische hoofdstructuur (EHS) is geregeld in het streekplan. Gedeputeerde Staten hebben op 19 november 2008 de nieuwe grenzen van de EHS voorlopig vastgesteld. Doel van de herbegrenzing is de EHS 'robuuster' te maken. Met robuust wordt bedoeld een netwerk van natuurgebieden waar waardevolle en kwetsbare natuur optimaal kan voortbestaan.

Met de inwerkingtreding van de Wet ruimtelijke ordening per 1 juli 2008 heeft het streekplan Gelderland 2005 de status van structuurvisie gekregen. Dat betekent dat de inhoud van het streekplan voor de provincie de basis blijft voor haar eigen optreden in de ruimtelijke ordening, waarbij gemeenten een grotere eigen verantwoordelijkheid hebben in het afhandelen van hun lokale zaken.

Nota Belvoir

Het cultuurhistorisch beleid van de provincie Gelderland staat in de nota 'Belvoir'. Hierin is vastgelegd hoe de provincie omgaat met het cultuurhistorisch erfgoed.

De geschiedenis van Gelderland is terug te zien in het landschap, de oude steden en de vele kastelen: het cultuurhistorisch erfgoed. De provincie wil dit bewaren en herstellen, maar ook versterken en ontwikkelen. De provincie Gelderland wil dat historische landschappen, archeologische en bouwkundige waarden als een geheel worden gezien. En dat bij de ontwikkeling van ruimtelijke en economische plannen daarmee rekening wordt gehouden. De provincie Gelderland houdt bij de ontwikkeling van ruimtelijke en economische plannen rekening met de geschiedenis en identiteiten van het gebied.

3.2.3 Lokaal beleid

Visie Buitengebied

In de 'Visie Buitengebied' worden de kaders geformuleerd voor de ontwikkeling van het buitengebied van Winterswijk. De gemeente streeft naar het naar behoud en ontwikkeling van het cultuurlandschap van Winterswijk door bestaande waarden te beschermen, verloren waarden te herstellen en nieuwe waarden te creëren. De agrarische sector blijft in deze visie een belangrijke economische drager. Er moet ruimte worden geboden aan grootschalige landbouw in een kleinschalig landschap. Daarnaast is (wordt) ook recreatie en toerisme een belangrijke economische peiler in het buitengebied van Winterswijk. Dit kan gestimuleerd worden door het bieden van hergebruik mogelijkheden in bestaande bebouwing en stimulering van goed inpasbare en kleinschalige vormen van recreatie en toerisme. Daarnaast moet de verweving tussen cultuurlandschap en natuur worden versterkt. Tot slot wonen. Dit kan worden opgemerkt als economische en sociale drager van het buitengebied. De gemeente streeft naar het op een goede wijze inpassen van nieuwe woningen en nieuwe bedrijven (voor zover passend in het buitengebied) in bestaande (karakteristieke) gebouwen.

Landschapsontwikkelingsplan

Momenteel wordt door de gemeente Winterswijk een Landschapsontwikkelingsplan (LOP) opgesteld. De uitwerking hiervan bevindt zich in de afrondende fase en is een nadere invulling van de 'Visie Buitengebied'. In het LOP wordt onderkent dat het landschap van Winterswijk onder druk staat. Bijvoorbeeld door verdergaande schaalvergroting, achterstallig onderhoud van landschapselementen en het in verval raken van karakteristieke gebouwen. Het op slot zetten van het gebied zal er niet toe leiden dat de verdere aftakeling van het landschap van Winterswijk stopt. Er wordt gekozen voor de beleidslijn 'behoud door ontwikkeling': ontwikkelingen zijn mogelijk onder bepaalde voorwaarden. Het beleid sluit daarmee aan op de streekplanuitwerking 'Kernkwaliteiten Landschap en Cultuurhistorie' van de provincie Gelderland. De hoofddoelstelling voor het LOP luidt als volgt:

Het bewaren en bevorderen van de unieke landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische waarden die Winterswijk heeft

Ook 't Hilgelo komt in dit LOP aan de orde. Er staat dat alleen bij 't Hilgelo nog plaats is voor verblijfsrecreatie, mits rekening wordt gehouden met de natuur- en landschapskwaliteiten die het gebied rijk is.

Verkeersstructuurplan

Met het verkeersstructuurplan wordt een verkeerskundige basisstructuur nagestreefd die de ruimtelijke ontwikkelingen in Winterswijk kan ondersteunen en structureren. Daarnaast kan het plan oplossingen bieden voor geconstateerde knelpunten in de verkeersstructuur van de gemeente.

In dit verkeersstructuurplan worden maatregelen aangegeven voor de korte termijn (tot 2006) of voor de middellange termijn (tot 2015). Het plan vormt mede een basis voor economische ontwikkelingen en vormt een basisnetwerk in de ruimtelijke ordening. Het plan sluit aan bij het landelijke, provinciale en regionale beleid ten aanzien van verkeer en vervoer en bij bestaand gemeentelijk beleid.

nota verblijfsrecreatie

Om de positie van Winterswijk op het gebied van verblijfsrecreatie te versterken is een voortdurende kwaliteitsverbetering en vernieuwing van het product noodzakelijk. Het is van groot belang een divers en kwalitatief hoogwaardig pakket aan voorzieningen te kunnen blijven aanbieden. De doelstelling van deze nota luidt als volgt: Versterking van de positie van Winterswijk als aantrekkelijke verblijfsplaats in de Achterhoek door kwaliteitsverbetering, productvernieuwing en differentiatie in het verblijfsrecreatief aanbod. Hierdoor neemt de verblijfsduur en het aantal bezoeken aan de gemeente toe en wordt het toeristisch seizoen verlengd. Dit heeft een positief effect op de toeristische bestedingen en daarmee op de werkgelegenheid. Bovendien wordt de functie van de verblijfsrecreatie als economische drager van het Nationaal Landschap Winterswijk versterkt. De nota gaat ook in op ontwikkelingen bij 't Hilgelo. Er wordt in gesteld dat geen nieuwe grootschalige verblijfsrecreatie in Winterswijk mogelijk is, behalve bij 't Hilgelo. De invulling van 't Hilgelo dient een meerwaarde te hebben ten opzichte van het huidige recreatief-toeristisch product. Nieuwe ontwikkelingen dienen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit en de diversiteit van het totale toeristische aanbod. Dus niet meer van hetzelfde, maar vernieuwing en uitbreiding van de variëteit.

Bestemmingsplan Buitengebied

Voor Landgoed 't Hilgelo is het bestemmingsplan buitengebied vigerend. Dit is een bestemmingsplan uit eind jaren '80. Er is een nieuw bestemmingsplan in voorbereiding. Het voorontwerp hiervan heeft in 2007 ter inzage gelegen voor de inspraak. Echter omdat de gemeente op dat moment geen vastgestelde visie had ontwikkeld op 't Hilgelo, is dit gebied niet opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan.

3.3 Te nemen besluiten

3.3.1 Bestemmingsplan

De voorgenomen herontwikkeling past niet binnen het vigerend bestemmingsplan. Ten behoeve van de voorgenomen activiteit moet een nieuw bestemmingsplan worden opgesteld zodat het uiteindelijke plangebied de functie verblijfsrecreatie krijgt.

3.3.2 Vergunningen

Voor de uiteindelijke herontwikkeling zal tegelijk of direct na het bestemmingsplan een aantal vergunningen en ontheffingen worden aangevraagd. De belangrijkste vergunningen en ontheffingen die mogelijk van toepassing zijn, zijn:

- ontheffing van de bepalingen in de Flora- en faunawet (bevoegd gezag: LNV);
- milieuvergunning (en) volgens de Wet milieubeheer (bevoegd gezag: gemeente Winterswijk, tenzij er een warmtekraftkoppeling komt met een dusdanige brandstof dat de provincie Gelderland het bevoegd gezag wordt voor de gehele inrichting);
- sloopvergunning(en) en bouwvergunningen (bevoegd gezag: gemeente Winterswijk)
- ontheffing waterschapskeur (bevoegd gezag: waterschap).
- kapvergunning (bevoegd gezag: gemeente Winterswijk)

4 Referentiesituatie

4.1 Inleiding

Om de effecten van de herontwikkeling van 't Hilgelo op de omgeving te kunnen bepalen en beoordelen, worden de effecten van de herontwikkeling op het plan- en studiegebied vergeleken met de situatie voorafgaand aan de herontwikkeling, de referentiesituatie.

In dit hoofdstuk is een globale beschrijving opgenomen van de referentiesituatie van het plan- en studiegebied. Per aspect is een globale beschrijving van de huidige situatie gegeven. Hierin is rekening gehouden met autonome ontwikkelingen tot het jaar 2020. In het MER zal dit waar nodig worden aangevuld.

De huidige situatie is het uitgangspunt voor de referentiesituatie. Voor de beoordeling van de herontwikkeling worden hierin autonome ontwikkelingen (zonder herontwikkeling van Landgoed 't Hilgelo) tot 2020 meegenomen. Basis voor de beschrijving van de autonome ontwikkelingen zijn het vastgesteld beleid, besluiten en plannen die in een vergevorderd stadium zijn. Het is daarbij eveneens van belang inzicht te verkrijgen in de autonome ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving, omdat die mogelijk effect hebben op bijvoorbeeld de landschappelijke inpassing, verkeersinrichtingen en de haalbaarheid.

Ontwikkelingen in de omgeving

De volgende grote ruimtelijke projecten zijn reeds gepland / in ontwikkeling en worden meegenomen in de autonome ontwikkeling, alle genoemde ontwikkelingen vinden plaats buiten het plangebied:

- spoorzone;
- Dennenoord;
- Sevinkmölle;
- diverse functieveranderingen en nevenactiviteiten in het buitengebied;
- bedrijventerreinen;
- centrumgebied;
- nieuwe woonwijken.

Er wordt een revitaliseringproces ingezet in het centrum en bij de bedrijventerreinen. Zo wordt getracht de stationszijde van het centrum en de spoorzone te herontwikkelen, waardoor de centrumfunctie kan worden versterkt. Naast revitalisering van de bedrijventerreinen wordt er ook gezocht naar uitbreiding van de bedrijventerreinen. De ligging van Winterswijk in het grensgebied is gunstig voor de gevestigde transportbedrijven, maar deze bedrijven leiden tot meer verkeersoverlast en een ongewenste ontwikkeling van bedrijvigheid (te weinig arbeidsintensief). Verder ligt Winterswijk gunstig voor recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden, mits kleinschalig en passend in het landelijke karakter. Voor Dennenoord is er recentelijk een concept plan gepresenteerd. Dit plan gaat uit van: 28 2/1 kap woningen en 33 vrije sector kavels, met name bedoeld voor particulier opdrachtgeverschap. Nabij het plangebied, Sevinkmölle, wordt mogelijk een overdekte speeltuin 2000 m² ontwikkeld.

4.2 Verkeer

Plangebied

Het plangebied ligt in een 60 km/u zone. In en rond het plangebied zijn momenteel geen verkeersproblemen. Een aandachtspunt is momenteel het parkeren, op dagen met mooi weer. Het plangebied is met de auto vanaf de provinciale wegen N318 en N319 en de kern Winterswijk te bereiken via de Waliënsestraat en Meddoseweg. Langs deze wegen liggen ook goede fietsvoorzieningen. In het plangebied liggen rondom recreatieplas 't Hilgelo fiets- en wandelroutes met picknickplaatsen.

Omgeving van het plangebied

In de referentiesituatie wordt een aantal knelpunten gesignaleerd binnen het verkeersstructuurplan. Deze hebben betrekking op verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid binnen de gemeente Winterswijk. De meeste knelpunten komen voort uit verkeersstromen die op bepaalde plekken in de loop der tijd zijn ontstaan, waarbij verkeer conflicteert met de verblijfsfunctie. Voorbeelden zijn: Rondweg West (veiligheid, doorstroming), Weurden (doorstroming, leefbaarheid), Schoolstraat (veiligheid, leefbaarheid), Zonnebrink (oversteekbaarheid).

De geconstateerde knelpunten spelen niet in het plangebied. Wel is het plangebied relatief ver verwijderd van autosnelwegen. Het plangebied is met de auto vanaf de provinciale wegen N318 en N319 en de kern Winterswijk te bereiken via de Waliënsestraat en Meddoseweg. In de huidige situatie voldoet de ontsluiting van het gebied.

4.3 Ruimtegebruik

't Hilgelo ligt ten noorden van de kern Winterswijk het plangebied is ongeveer 35 hectare groot. Het gebied wordt momenteel als recreatiegebied gebruikt. In de directe omgeving komt verder enige agrarische activiteit voor. Nabij het plangebied liggen enkele agrarische bedrijven, een camping en recreatiepark Sevinkmölle, camping Ten Hagen, camping 't Hilgelomeer en een dagrecreatieterrein. Verder staan rondom het plangebied enkele burgerwoningen en een manege. Als belangrijkste markante punten zijn naast enkele bossingels, de Beurzenbeek en de recreatieplas zelf te noemen.

4.4 Landschap

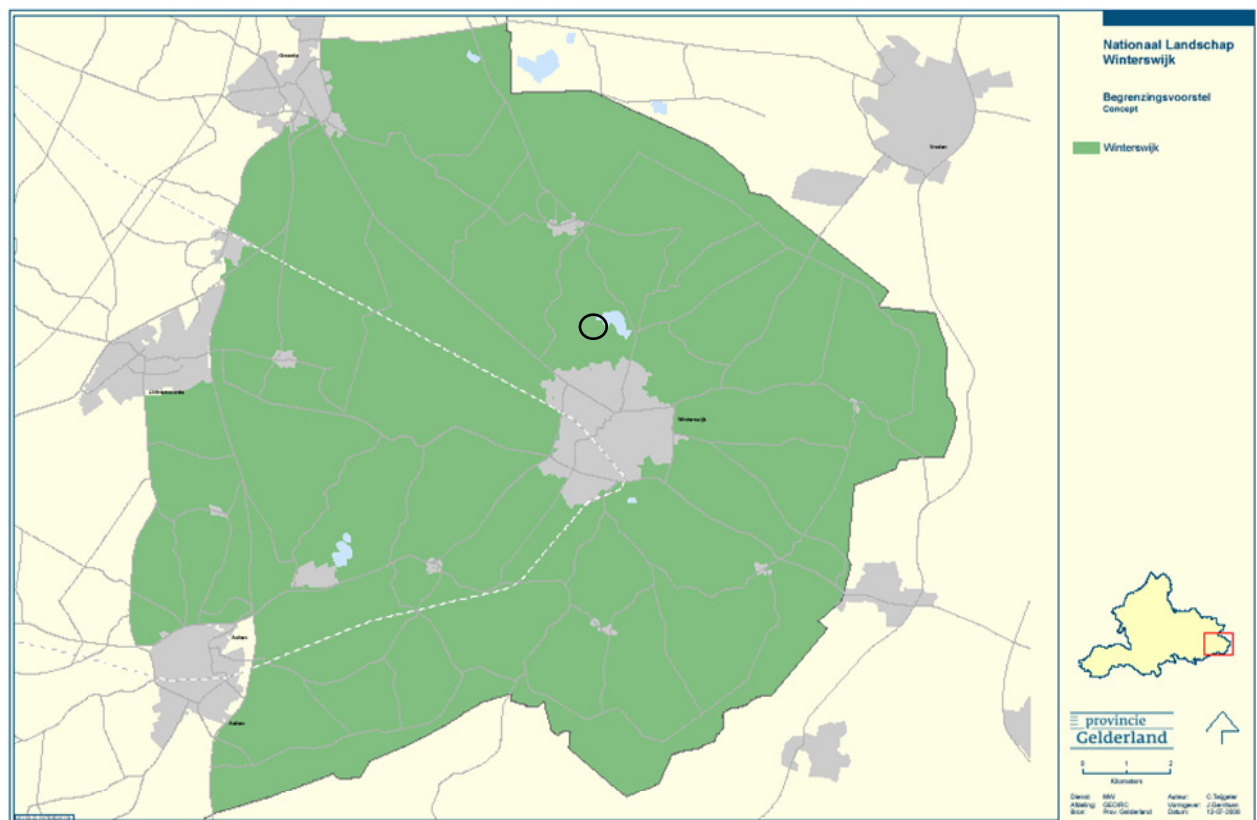
Winterswijk is een landelijke gemeente omringd door waardevol landschap. Het landschap is een voortdurende afwisseling van akkers en weiden, houtwallen en bossen, diep ingesneden beekjes, schilderachtige Saksische boerderijtjes en statige herenhuizen van scholtenboeren. Samen vormen deze elementen het coulisselandschap dat kenmerkend is voor Winterswijk. Het landschap rond Winterswijk is kleinschalig en wordt gerekend tot het hoeven- of kampenlandschap. De lager gelegen zandgronden zijn doorsneden met beken. Beekdalen lenen zich voor weide en hooiland. Op de hogere zandruggen liggen de slingerende wegen die de beek volgen en waarlangs aan de hoge zijde de hoeven zijn gebouwd. De hoeven liggen op onregelmatige afstand van elkaar en zelden in groepen. De akkers of kampen zijn door houtwallen omgeven en door eeuwenlange bemesting is de typerende bolle ligging ontstaan (es).

Het landschap in het plangebied laat zich goed beschrijven door het hierboven beschreven landschap van de gemeente Winterswijk. Onderscheidend is het landschap

van het plangebied ten opzichte van de gemeente door de recreatieplas. Recreatieplas 't Hilgelo is door zandwinning ontstaan. De zandwinner is verplicht de randen van de plas opnieuw in te richten voor de recreatie. Het zwemgedeelte en de fiets- en wandelroutes met picknickplaatsen zijn hieruit voortgekomen. De route rond het water kent afwisselende ruimten. Opvallend is dat er een nieuwe landschap is gecreëerd, waarin geen plaats is of relatie bestaat met het aanwezige cultuurlandschap.

Nationaal landschap

Winterswijk en omgeving is in de Nota Ruimte (2005) aangewezen als Nationaal Landschap. Nationale Landschappen zijn gebieden met een uitzonderlijk mooi landschap. Vaak hebben zij een interessante cultuurhistorie en een bijzondere recreatieve waarde.

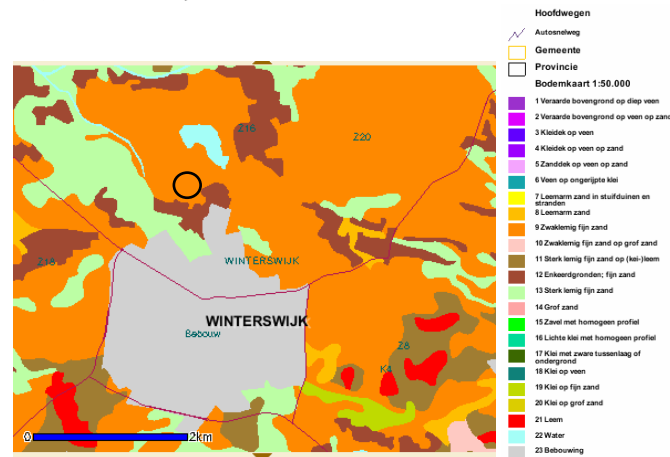

figuur 4.1 begrenzing van Nationaal Landschap Winterswijk, inclusief globale ligging

4.5 Bodem en water

De in de IJstijden (saaliën) door smeltwater gevormde diepe dalen zijn opgevuld. Of de Rijn veel invloed heeft gehad in dit gebied is onduidelijk. Wel komen afzettingen van zand, grind en keien voor. In de laatste ijstijd (Weichselien) is rond Winterswijk geen ijsbedekking. Maar door de extreme koude verdwijnt de vegetatie, komen de oudere afzettingen onder een laag dekzand te liggen en ontstaan door wind zandduinen en zandruggen. Door invloed van de mens is de afwatering verbeterd. Vele beken zijn gegraven. Deze zijn niet alleen van betekenis voor de landbouw, maar ook voor de economie (watermolens) en hebben soms militaire functie (vestigingwerken). De akkers werden aangelegd op de duinen en door potstalbemesting verder opgehoogd, terwijl de lager gelegen delen werden afgeplagd en lager kwamen te liggen. Door het opzuigen van zand uit de oude opgevulde delen zijn de zandwinningplassen zoals 't Hilgelo ontstaan.

De bodem bestaat voornamelijk uit een dik pakket van leemarm fijn zand op grof zand. Grote oppervlakten lage gronden (gleygronden en humuspodzolen (eenheden 02 en 101)) en daarnaast komen middelhoge podzolen (eenheden 107 en 109) voor. Het gebied met onregelmatig reliëf is gekarteerd als eenheid 125 (Twente-associale). In het oostelijk deel van de Achterhoek komt keileem aan de oppervlakte voor. De talrijke leemputten in de omgeving van Winterswijk getuigen daarvan. De talrijke leemputten betreffen echter regelmatig klei-putten: tertiaire klei.

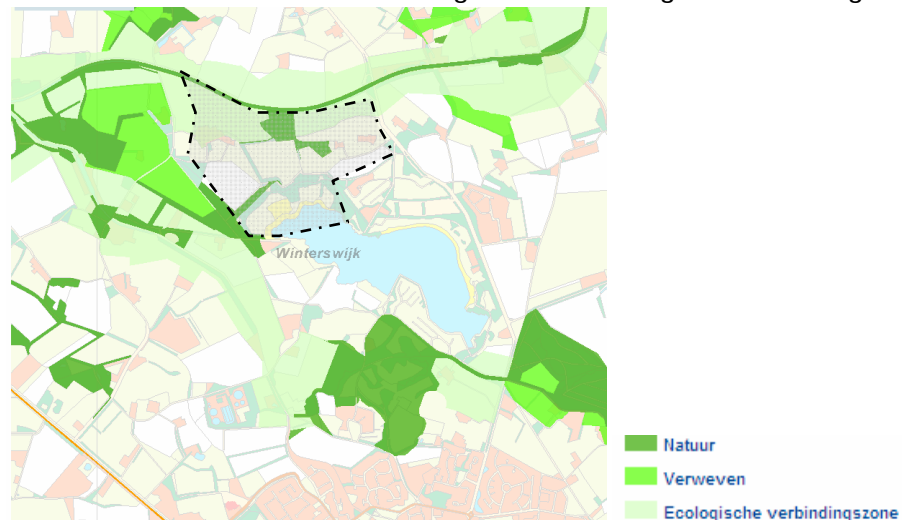

figuur 4.2 uitsnede bodemkaart (Bron: www.bodemdata.nl)

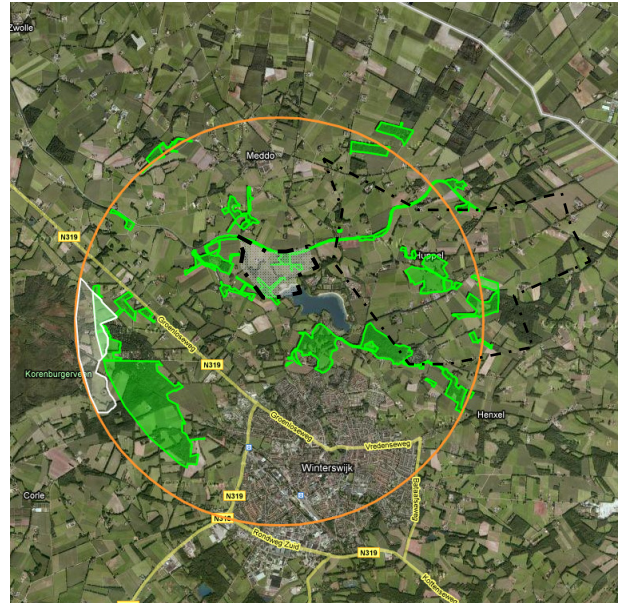
4.6 Natuur

Het plangebied is ingeklemd in het groen. In de directe omgeving van het plangebied ligt aan de noordwestzijde een uitbreiding van de zandwinning waaraan later de bestemming natuurontwikkeling wordt gegeven. Rondom het plangebied liggen gebieden aangewezen als ecologisch hoofdstructuur en in de omgeving van 't Hilgelo is één gebied aangewezen als Natura 200 gebied. Te weten het Korenburgerveen, dit gebied is echter nog niet in procedure. Het gebied is aangemeld in Brussel en momenteel worden de beheerplannen voorbereid. Definitieve aanwijzing vindt binnenkort plaats.

In het plangebied zijn ook een aantal gebieden aangewezen als ecologisch hoofdstructuur te vinden, te weten de Beurzenbeek, dit is de noordelijke plangrens, alsmede diverse houtwallen. De Beurzenbeek is niet aangewezen als HEN-water. De zone rondom de Beurzenbeek is aangewezen als ecologische verbindingzone.

Figuur 4.3 Gebiedsplan Natuur en landschap (Bron: [atlas groen Gelderland](#))

Figuur 4.4 Natura 2000 gebieden (Bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

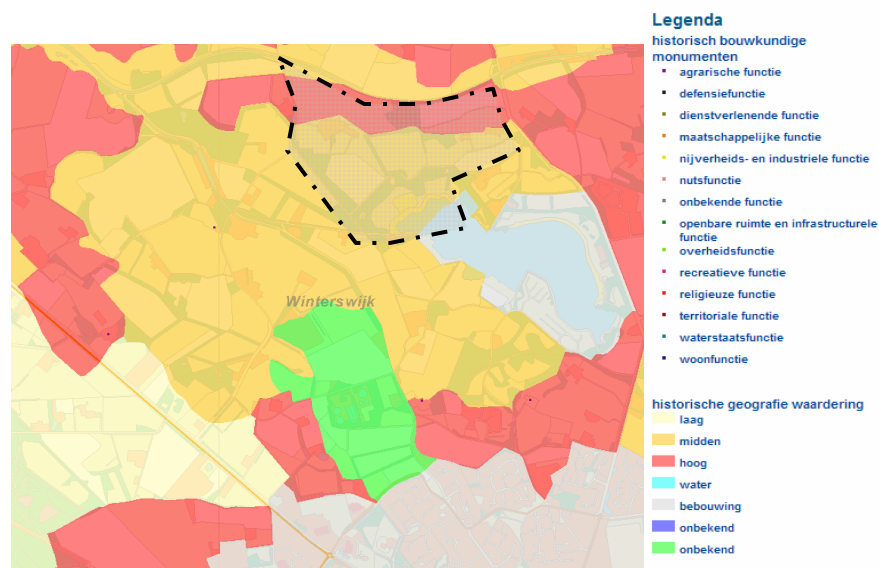
4.7 Archeologie en cultuurhistorie

Historie

Op de topografische kaart uitgave 1911 komen in dit gebied naast heide, woeste grond en bospercelen ook zandbergen voor. De akkers worden omsloten door houtwallen. Bekende namen voor boerderijen en havezates zoals: Het Waliën, Sevink en Ravenshuis komen op de kaart voor. Maar ook minder bekende namen als Luijtink, Bunnink (nu Bönnink) worden vermeld.

Als bijzonder bouwwerk wordt De Sevinkmolen aangegeven. Wegen als Karkpad en Meddehose weg staan op de historische kaart en namen van boerderijen die nu wegnamen zijn zoals Huis Jonkers (Jonkersweg), Driehuis (Morskers Driehuisweg) en Sevink (Sevinkpad) worden genoemd. Huis Beurse verwijst naar de Beurzerbeek, die rond 1900 Heijdense beek heet en toen een sterk meanderende vorm had. Het lage nog niet ontgonnen noordelijke gedeelte waar nu de plas ligt is een uitloper van de Woest. Op de kadastrale kaart van 1832 wordt de naam 't Hilgelo aangegeven. Smalle kavels die duiden op een laaggelegen veenontginning. De vorm van de later gegraven plas is hierin al duidelijk zichtbaar.

Ten aanzien van cultuurhistorie, ligt het plangebied voor een groot deel in een gebied met middelhoge en hoge geografische waardering waar geen historisch bouwkundige monumenten voorkomen, dit is te zien op afbeelding 4.4.

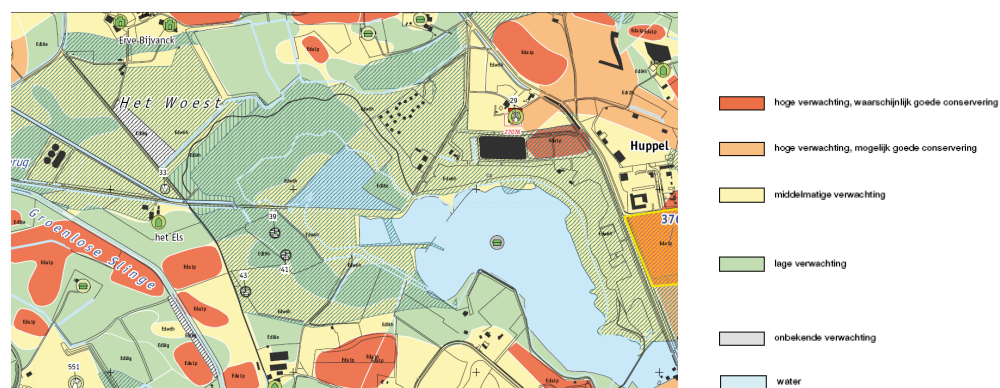

Figuur 4.5 Uitsnede cultuurhistorisch verwachtingskaart (Bron: <http://www.gelderland.nl>)

Op de archeologische verwachtingskaart, is het plangebied deels aangeduid als niet gekarteerd water (het zandwinningsgebied) en deels als een gebied met een lage tot hoge trefkans. Dit betekent dat de archeologische verwachting laag tot hoog is.

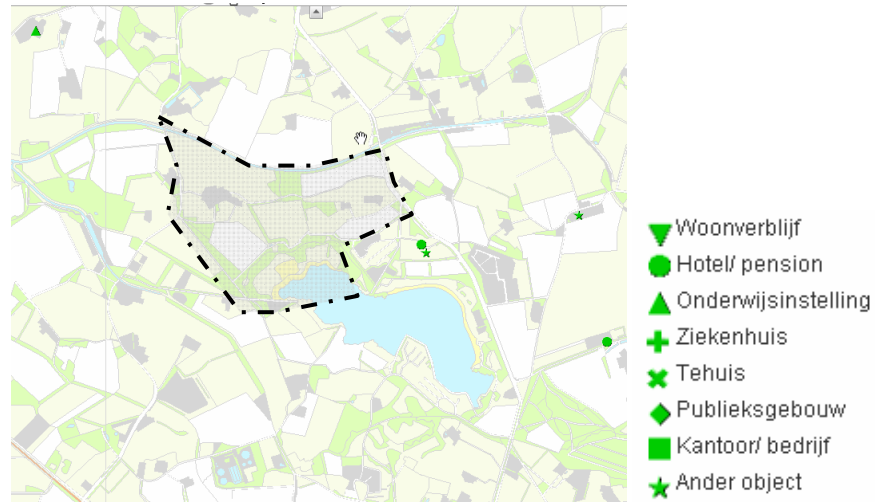
Figuur 4.6 Uitsnede archeologische verwachtingskaart (Bron: *Cultuurhistorische atlas Winterswijk*, Raap Archeologisch Adviesbureau, Rapportnummer 1878, februari 2009)

Figuur 4.7 Uitsnede archeologische verwachtingskaart (Bron: *Cultuurhistorische atlas Winterswijk*, Raap Archeologisch Adviesbureau, Rapportnummer 1878, februari 2009)

4.8 Externe veiligheid

In het studiegebied bestaan geen potentiële risico's met betrekking tot externe veiligheid, zoals te zien op onderstaande afbeelding; er komen wel enkele kwetsbare objecten in het gebied voor. Maar zijn er geen risicocontouren in de omgeving van het plangebied te vinden.

Figuur 4.8 Uitsnede risicokaart Nederland

(bron: <http://nederland.risicokaart.nl/risicokaart.html?prv=gelderland>)

En er ligt ca. 700 m schuin boven het gebied Hilgelo een gasleiding. En schuin onder het gebied ligt op 2 km afstand een leiding.

4.9 Agrarische zones

In het plangebied komen verschillende agrarische bedrijven voor. Op basis van het agrarisch milieuadvies van de gemeente zijn voor deze bedrijven diverse agrarische zones aangemerkt. In afbeelding 4.7 zijn de diverse zones opgenomen die in acht genomen dienen te worden.

Figuur 4.9 agrarische bedrijven in de omgeving inclusief de zone (bron: gemeente winterswijk)

Geur:

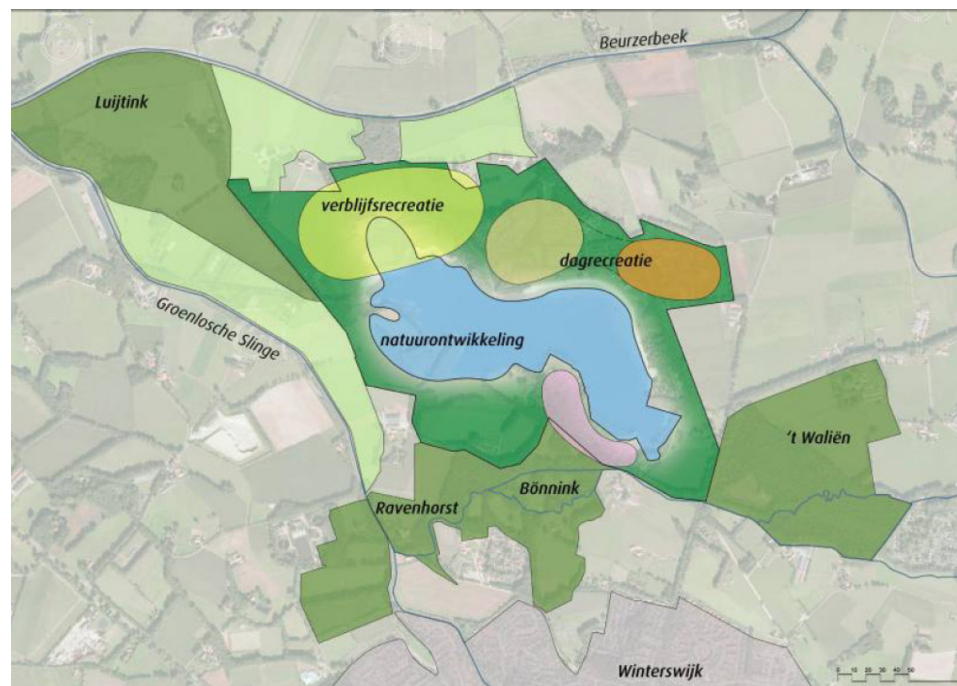
Op basis van de veebezetting van het agrarisch bouwblok ten Noorden van het plangebied moet een afstand van 200 m in acht worden genomen, gerekend vanaf het agrarische bouwblok. Dit betekent dat de geurzone niet tot over de Beurzerbeek loopt, dus niet binnen het plangebied.

5 Voorgenomen activiteit

5.1 Herontwikkeling 't Hilgelo

De voorgenomen activiteit bestaat uit de realisatie van een nieuw verblijfsrecreatief concept. Het betreft een combinatie van de dienstverlening van een hotel, de huiselijkheid van een B&B, de sfeer van landelijk verblijven en de privacy van een vakantiewoning. De intentie is het creëren van streektypische coulissen met clusters van 3-5 verblijfseenheden, die samen een soort buurtschap gaan vormen. De gebouwen bestaan uit een heerenhuys of scholtenboerderij, een pachtboerderij, een kapschuur en parkeerschuren en een hotel. Daarnaast is de intentie om extramuraal verblijven mogelijk te maken. Clusters met specifieke landhuizen voor bijvoorbeeld een ziekenhuis of verzekeraar. De gemeente gaat uit van een private planontwikkeling waarbij de voorbereiding en realisatie voor eigen rekening en risico voor de ontwikkelaar zijn.

Uitgegaan wordt van 125 landhuizen verdeeld voor 35 erven. De landhuizen hebben eigen voorzieningen maar elk erf kent eveneens gemeenschappelijke voorzieningen. In het te ontwikkelen gebied zal eveneens een hotel verrijzen. Dit verblijfscentrum zal als centraal dienstencentrum fungeren. De uiteindelijke ligging van de landhuizen is afhankelijk van de in het gebied aanwezige archeologische, biologisch en of cultuurhistorische waarden. Het is nadrukkelijk de bedoeling om de aanwezige waarden te bewaren dan wel te accentueren.

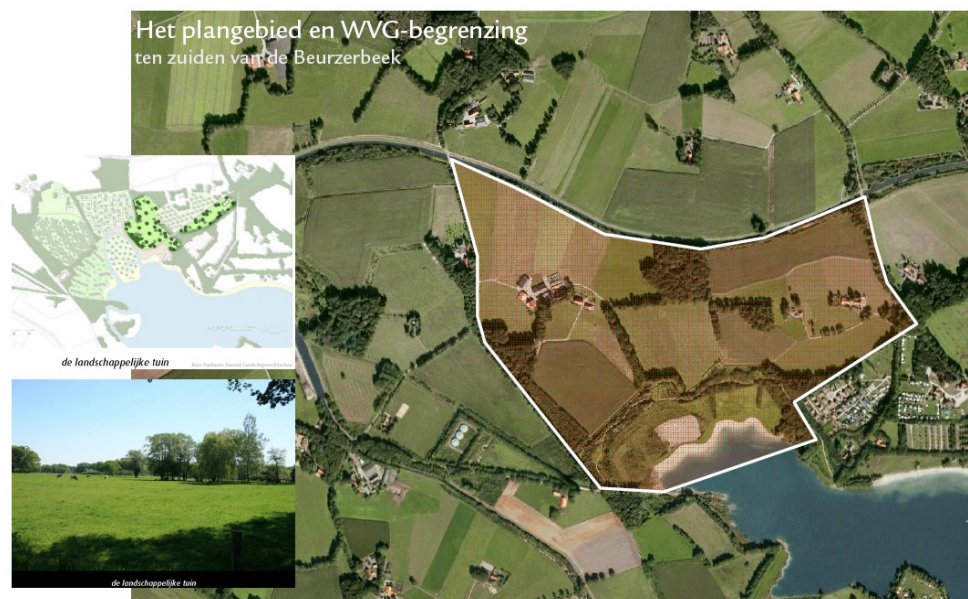
Figuur 5.1 nieuwe functies rond 't Hilgelo (bron: Praedium Winterswijk een nieuw verblijfsconcept)

5.2 Voorkeursalternatief

In een MER moet onderzocht worden of er andere oplossingsrichtingen mogelijk zijn die ook aan de doelstelling van de initiatiefnemer voldoen, maar mogelijk minder of andere milieugevolgen hebben. Deze mogelijkheden worden in een MER aangeduid als *alternatieven*.

In dit MER wordt één alternatief onderzocht, het voornemen zoals beschreven in § 5.1. Er zijn geen locatie en inrichtingsalternatieven meer. De huidige variant is het resultaat van een lang voortraject waarin al meerdere alternatieven zijn onderzocht. Zoals vermeld is in september 2007 gestart met de aanbesteding van deze opdracht. Diverse marktpartijen zijn uitgenodigd om deel te nemen aan deze aanbesteding en een planvisie voor de herontwikkeling van 't Hilgelo in te dienen. Vervolgens zijn zes marktpartijen overgebleven die daadwerkelijk door middel van het indienen van een planvisie c.q. documenten kenbaar hebben gemaakt in aanmerking te willen komen voor deze opdracht. Op basis van de gestelde randvoorwaarde waaronder milieu, zie §1.1, is de keuze gemaakt voor Roelofs Groep & Van Wijnen Recreatiebouw B.V. Vervolgens is de "Planvisie Landgoed 't Hilgelo" opgesteld die op hoofdlijnen de visie en de te volgen koers presenteert.

De planvisie is door de gemeente Winterswijk positief ontvangen. Dit is bekrachtigd middels instemming door de gemeenteraad met de visie (d.d. 26 juni 2008) waarbij een aantal aandachtspunten zijn aangegeven. Vervolgens is deze visie verder geoptimaliseerd, mede op basis van de reactie van de raad. Hierbij is een verhoging van de (milieu)kwaliteit nagestreefd, onder andere het aantal recreatiewoningen is teruggebracht en er is meer aandacht voor het landschap. Het alternatief wordt nog nader uitgewerkt, onder andere op basis van de cultuurhistorische, archeologische, biologische en landschappelijke inpassing. Voor het huidige alternatief is bestuurlijk en financieel draagvlak.

5.3 Meest-milieuvriendelijk alternatief (MMA)

Conform de Wet milieubeheer dient in het MER onderzoek gedaan te worden naar het alternatief waarin de negatieve effecten op het milieu zoveel mogelijk worden voorkomen dan wel beperkt, het Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA).

Zoals in paragraaf 5.2 is aangegeven is realisatie van een ander ontwerp niet reëel dan wel wenselijk. Wel kan het uiteindelijke ontwerp met behulp van technische maatregelen verder milieutechnisch worden geoptimaliseerd. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een nadere invulling van de ecologische functie van het gebied dan wel optimalisatie van de landschappelijke inpassing.

Het MMA in dit MER is dan ook geen apart alternatief, maar een set van aanvullende maatregelen om het effect (verder) te mitigeren, dan wel te voorkomen.

5.4 Referentiesituatie

Het voorkeursalternatief wordt in het MER afgezet tegen de referentiesituatie. Dit is de huidige situatie inclusief de autonome ontwikkelingen. Zo wordt inzichtelijk gemaakt wat de positieve en negatieve effecten van het voorkeursalternatief ten opzichte van de referentiesituatie zijn. De huidige situatie en de autonome ontwikkeling zijn beschreven in paragraaf 4.1.

6 Effecten

6.1 Effectbeschrijving

Effectbeschrijving

In deze startnotitie is een globaal overzicht gegeven van de verwachte effecten. In het MER worden de effecten nader onderzocht en beschreven. De beschrijving en de beoordeling van de effecten van de herontwikkeling van 't Hilgelo in het MER vindt plaats aan de hand van een aantal criteria voor uiteenlopende (milieu)aspecten. Het totaal aan aspecten en criteria is het beoordelingskader. In tabel 6.1 is een voorlopig beoordelingskader weergegeven. Daarnaast vindt in het MER een beoordeling van de doelrealisatie plaats, ofwel in welke mate geeft het alternatief invulling aan de gestelde doelen voor de herontwikkeling.

In het MER worden de effecten, waar relevant en mogelijk, kwantitatief (cijfermatig) beschreven. Dit betreft met name verkeer, geluid en lucht. In de overige gevallen is de effectbepaling kwalitatief (beschrijvend). Indien van toepassing wordt onderscheid gemaakt in tijdelijke en permanente effecten en effecten bij de aanleg dan wel de gebruiksfase. Tijdelijke effecten treden op tijdens de aanlegfase, ofwel de daadwerkelijk bouwperiode. Permanente effecten treden op na de realisatie.

Bij de effectbeschrijving wordt waar relevant onderscheid gemaakt tussen het plangebied en het studiegebied (zie de definities in hoofdstuk 1). In het MER zullen de effecten van de herontwikkeling vergeleken worden met de effecten van de autonome ontwikkeling tot 2020.

Thema	Aspect
Verkeer	Mobiliteit
Ruimtegebruik	Bereikbaarheid
	Wonen
	Werken
Landschap	Recreatie
	Landschappelijke structuur
	Landschapsbeleving
Bodem	Bodemopbouw
	Bodemkwaliteit
Water	Waterstructuur
	Grondwater
	Waterkwaliteit
Natuur	Beschermde gebieden
	Beschermde soorten
	Ecologische relaties
Archeologie	Archeologische waarden
	Verwachtingswaarden
Cultuurhistorie	Beschermde cultuurhistorische waarden
	Overige cultuurhistorische waarden
Geluid	Geluidbelast oppervlak / geluidgehinderden
Luchtkwaliteit	Luchtkwaliteit
Externe veiligheid	Externe veiligheid
Kabels en leidingen	Kabels en leidingen

Tabel 6.1 Beoordelingskader: Thema's en aspecten

In de volgende paragrafen is per thema een globale beschrijving van de verwachte effecten gegeven.

6.2 Verkeer

Op het gebied van verkeer en vervoer worden de volgende onderdelen onderzocht:

- mobiliteit;
- bereikbaarheid;

Mobiliteit

Mobiliteit wordt uitgedrukt in het aantal verplaatsingen per vervoerwijze. Dit volgt uit de modeloefeningen. Hiervoor wordt het verkeersstructuurplan van de gemeente Winterswijk gebruikt. Essentie is dat een helder beeld wordt gegeven van de toe- en afname van verkeer op de verschillende routes in het studiegebied. De verdeling van de intensiteiten over het wegennet geeft hier inzicht in. Er wordt gerekend met etmaal- en spitsintensiteiten.

Bereikbaarheid en parkeren

Bereikbaarheid duidt op het gemak waarmee bestemmingen kunnen worden bereikt. De maat daarvoor is de I/C-verhouding (I/C staat voor intensiteit/capaciteit, oftewel de verhouding van het verkeersaanbod op de weg en capaciteit van de weg). Eveneens wordt het effect van de herontwikkeling op fiets- en wandel verbindingen in het MER beschreven. De bereikbaarheid van het plangebied wordt deels bepaald door de mogelijkheid om het plangebied bij de aansluiting op de toeleidende wegen in en uit te kunnen rijden (m.n. linksafslaand). Dat betekent dat er ook gekeken moet worden de I/C-verhouding op de aansluitingen, waar nu geen voorzieningen zijn voor (links-)afslaand verkeer. Het uitgangspunt ten aanzien van parkeren is parkeren op eigen terrein.

6.3 Ruimtegebruik

De herontwikkeling van 't Hilgelo heeft effect op het ruimtegebruik. In het MER wordt het effect op het bestaande gebruik (wonen, werken, landbouw en recreatie) beschreven.

Wonen

De realisatie van de landgoed 't Hilgelo zal mogelijk invloed hebben op enkele woningen. In het MER wordt beschreven of er invloed is op woningen en wat deze invloed is.

Werken

De invloed op niet-agrarische bedrijven alsmede bedrijventerreinen in het landelijk gebied wordt kwalitatief beschreven.

Landbouw

De realisatie vindt voor een deel plaats in landbouwgebied. In het MER wordt beschreven wat de invloed van de herontwikkeling op de landbouw is.

Recreatie

In het MER wordt rekening gehouden met de bestaande en te ontwikkelen recreatieve routes en voorzieningen.

Verkeer / infrastructuur

In het MER wordt rekening gehouden met de bestaande en te ontwikkelen verkeersvoorzieningen en infrastructuur.

6.4 Landschap

De herontwikkeling van 't Hilgelo heeft effect op het landschap. De effecten spelen met name in op de visuele kwaliteit van het landschap. In het MER wordt aandacht besteed aan (de visuele) invloed van de voorgenomen ontwikkeling op de aanwezige landschapstypen en de voor het landschap karakteristieke elementen. Eveneens wordt aandacht besteed aan de ligging in Nationaal landschap en het afwegingskader, waaraan deels invulling wordt gegeven in het MER. Daarnaast wordt invulling gegeven aan de 'ja mits'-benadering voor de ruimtelijke ingreep, als gevolg van de waardering van het gebied als waardevolle landschap. Aan de 'ja mits'-benadering wordt middels het MER deels invulling gegeven.

6.5 Bodem

Bodemopbouw

De herontwikkeling heeft naar verwachting een gering effect op de bodemopbouw. Er wordt in het MER gekeken naar de eventuele verstoring van een karakteristieke bodemopbouw en het grondverzet.

Bodemkwaliteit

In het MER wordt aangegeven of verontreinigingen voorkomen en hoe met bodemvervuilingen wordt omgegaan.

6.6 Water

Naar verwachting heeft de voorgenomen activiteit een gering effect op water. In het kader van het bestemmingsplan wordt een watertoets vervaardigd. In het MER worden de effecten van de herontwikkeling op waterstructuur, grondwater en waterkwaliteit beschreven. Er zal in het kader van de planvorming onder andere contact op worden genomen met het Waterschap.

6.7 Natuur

De voorgenomen ontwikkeling heeft op een aantal aspecten invloed op de natuur: ruimtebeslag, verstoring en mogelijk versnippering.

Beschermde soorten

In het nabij het plangebied bevinden zich mogelijk beschermde soorten. Daarom wordt er een onderzoek naar natuurwaarden uitgevoerd. Deze worden opgenomen en beoordeeld in het MER.

Beschermde gebieden

Realisatie kan invloed hebben op de beschermde gebieden in de omgeving. Om inzicht te krijgen in de mogelijke invloed op het Natura2000-gebied alsmede de EHS gebieden in de omgeving wordt een natuurtoets uitgevoerd.

Ecologische relaties

In het MER worden de ecologische relaties beschreven. Vervolgens wordt de invloed van de herontwikkeling, betreffende barrièrewerking, op deze natuurwaarden beschreven. Mogelijkheden voor mitigatie worden, indien nodig, geïnventariseerd.

6.8 Archeologie

Wanneer sprake is van vergraving van de ondergrond bestaat de kans dat archeologische sporen verloren gaan. In het studiegebied bevinden zich deels gronden met een hoge indicatieve archeologische waarde. Dit betekent dat de archeologische verwachtingswaarde hoog is. Volgens de provincie Gelderland dient er in dat geval een archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden. Voor het plangebied is tenminste een archeologisch bureau- en inventariserend onderzoek noodzakelijk.

6.9 Cultuurhistorie

Ten aanzien van cultuurhistorie, ligt het plangebied voor een groot deel in een gebied met middelhoge en hoge geografische waardering waar geen historisch bouwkundige monumenten voorkomen. Hierdoor zijn geen effecten te verwachten op cultuurhistorisch waardevolle bebouwing maar wel op de geografische waardering. In het MER zal het effect van de voorgenomen ontwikkeling op de geografische waarden worden beschreven.

6.10 Geluid

Herontwikkeling leidt mogelijk tot een verandering van de verkeersintensiteiten en het gebruik en daarmee tot een verandering van de geluidsbelasting. In het MER wordt beschreven wat de rol van de herontwikkeling op de geluidhinder voor de omgeving is. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen het geluidbelast oppervlak en het aantal

geluidgehinderden. In verband met aanwezige natuurwaarden wordt het akoestisch ruimtebeslag van de voorgenomen ontwikkeling in beeld gebracht.

6.11 Luchtkwaliteit

Herontwikkeling leidt mogelijk tot een verandering van de verkeersintensiteiten en het gebruik en daarmee tot een verandering van de luchtkwaliteit. In het MER wordt voor de relevante wegen beschreven wat de invloed van de voorgenomen ontwikkeling op de luchtkwaliteit voor de relevante stoffen (NO_x, fijnstof) is. De voorgenomen ontwikkeling wordt in het MER getoetst aan de hoofdstuk vijf (luchtkwaliteitseisen) van de Wet milieubeheer (Wm).

6.12 Externe veiligheid

Vooralsnog is er geen beeld van externe veiligheid aspecten, dit wordt kwalitatief onderzocht in het MER. Gezien de ligging worden vooralsnog geen belemmeringen verwacht.

6.13 Kabels en leidingen

In het MER wordt beschreven wat het effect van de voorgenomen herontwikkeling op kabels en leidingen is. Vervolgens wordt beschreven hoe deze effecten beperkt kunnen worden.

Literatuurverwijzingen

Ministerie van VROM (2008) Besluit milieueffectrapportage 1994, gewijzigd 2008.

Ministerie van VROM (2004) Nota Mobiliteit.

Ministerie van VROM (2004) Nota Ruimte.

Provincie Gelderland (2005) Streekplan 2005

Provincie Gelderland (2005) Nota Belvoir Cultuurhistorisch beleid 2005-2008

Gemeente Winterswijk (2008) Nota verblijfsrecreatie

Gemeente Winterswijk (2005) Externe veiligheidsbeleid

Gemeente Winterswijk (2005) Verkeersstructuurplan

Gemeente Winterswijk (2007) Bestemmingsplan Buitengebied

Gemeente Winterswijk (2008) Nota geluidbeleid

Provincie Gelderland, <http://www.gelderland.nl>

LNV, Gebiedendatabase - <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>

Centrum Bodem Alterra, <http://www.bodemdata.nl>

Begrippen en afkortingen

alternatief	manier waarop de voorgenomen activiteit kan worden gerealiseerd
archeologie	wetenschap van oude historie op grond van bodemvondsten en opgravingen
aspect	deelonderwerp voor de effectbepaling
autonome ontwikkeling	1. Ruimtelijk-planologische ontwikkeling van het studiegebied op basis van bestaand en voorgenomen beleid, zonder de voorgenomen activiteit. 2. Ontwikkeling van het studiegebied zonder de voorgenomen activiteit
barrière	een element in het landschap van natuurlijke of kunstmatige aard, dat uitwisseling tussen diersoorten bemoeilijkt of verhindert
beoordelingskader	geheel van aspecten en criteria, op basis waarvan de effecten van de voorgenomen activiteit op de omgeving worden bepaald
bestemmingsplan	gemeentelijk plan ruimtelijke ordening, waarin het gebruik van locaties vastgelegd (bestemd) wordt
bevoegd gezag	1. De overheidsinstantie die bevoegd is tot het nemen van het besluit op grond waarvoor de m.e.r.-verplichting bestaat 2. de overheid die bevoegd is een besluit te nemen over de voorgenomen activiteit van de initiatiefnemer
capaciteit	het aantal voertuigen dat een weg(vak) per etmaal kan verwerken
Cie m.e.r.	Commissie voor de milieu-effectrapportage
Commissie voor de milieu-effectrapportage	een landelijke commissie van ca. 180 onafhankelijke milieudeskundigen; zij adviseren het bevoegd gezag over de richtlijnen voor het milieueffectrapport en over de kwaliteit van de informatie in het rapport. Per m.e.r. wordt een werkgroep samengesteld.
criterium	de wijze waarop een milieueffect bepaald en gewaardeerd wordt
cultuurhistorie	geschiedenis van het landschap dat voor een belangrijk deel onder invloed van menselijk handelen is ontstaan
ecologie	tak van de wetenschap die zich bezighoudt met eigenschappen van en relaties tussen levende systemen (planten, dieren, levensgemeenschappen) en hun omgeving
ecologische hoofdstructuur (EHS)	het netwerk van nationale en regionale natuurkerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones dat prioriteit krijgt in het natuur- en landschapsbeleid van de Nederlandse (rijks)overheid, zoals vastgelegd in de het Structuurschema Groene Ruimte en verder uitgewerkt in provinciale streekplannen
ecologische verbindingzone	gebied opgenomen in de EHS, dat verbreiding, migratie en uitwisseling van (dier)soorten tussen natuurgebieden mogelijk maakt

effect	verandering ten opzichte van de huidige situatie en autonome ontwikkeling door / na realisering van de voorgenomen activiteit
EHS	Ecologische Hoofdstructuur (rijksbeleid)
externe veiligheid	veiligheid voor de mens (individueel of in groepen) in de omgeving van gevaarlijke activiteiten, met name activiteiten waarbij gevaarlijke stoffen kunnen vrijkomen
fauna	dieren(wereld)
flora	planten(wereld)
geluidhinder	gevaar, schade of hinder als gevolg van geluid
huidige situatie	momentele toestand van een gebied of aspect
infrastructuur	systeem van voorzieningen en verbindingen als spoorwegen en vaarwegen, hoofdtransportleidingen, waterleidingen e.d.
initiatiefnemer	degene, die de voorgenomen activiteit wil ondernemen
inspraak	mogelijkheid om informatie te verkrijgen en op basis daarvan een mening, wensen of bezwaren kenbaar te maken, bijvoorbeeld ten aanzien van een activiteit waarover (door de overheid) een besluit zal worden genomen
leefbaarheid	maat voor de kwaliteit van de leefomgeving
m.e.r.	milieueffectrapportage, procedure zoals vastgelegd in de Wet Milieubeheer
MER	milieu-effectrapport, rapport waarin de milieueffecten van meerdere alternatieven van een voorgenomen activiteit onderzocht, vergeleken en beoordeeld worden
m.e.r.-plichtige activiteit	activiteit met, volgens bijlage C van het Besluit m.e.r. van de Wet Milieubeheer en / of de provinciale milieuverordening, naar verwachting dusdanige nadelige milieu-effecten dat een m.e.r. procedure moet worden doorlopen voorafgaand aan realisering
m.e.r.-plicht	de verplichting tot het opstellen van een milieu-effectrapport voor een bepaald besluit over een bepaalde activiteit
milieu	het geheel van en de relaties tussen water, bodem, lucht, mensen, dieren, planten en goederen (Wet milieubeheer)
milieu-effecten	gevolgen van een activiteit voor het fysieke milieu, gezien vanuit het belang van de bescherming van mensen, dieren, planten, goederen, water, bodem, lucht en de relaties daartussen, alsmede de bescherming van esthetische, natuurwetenschappelijke en cultuurhistorische waarden (Wet milieubeheer)
MMA	meest milieuvriendelijk alternatief, het alternatief met de minst nadelige milieu-effecten
mobiliteit	1 verplaatsingsgedrag

	2 aantal en lengte van verplaatsingen per inwoner en tijdseenheid
natuurgebied	gebied met duidelijke natuur- en landschapswaarden die in hun planologische functie-aanduiding (mede) tot uiting komen
nul-alternatief	alternatief waarbij de huidige situatie blijft voortbestaan. De ontwikkelingen vinden plaats zonder dat verdere maatregelen getroffen worden om het gesignaleerde probleem op te lossen. Ontwikkelingen op basis van al vastgestelde plannen worden in het nul-alternatief meegenomen.
plangebied	gebied, waarop de voorgenomen activiteit rechtstreeks betrekking heeft, en dat wordt opgenomen in het bestemmingsplan
referentiesituatie	huidige situatie en autonome ontwikkeling: toekomstige situatie van een gebied of aspect op basis van ontwikkeling van de huidige situatie onder invloed van bestaand en voorgenomen beleid
richtlijnen	projectspecifieke, inhoudelijke aanwijzingen / eisen van het bevoegd gezag en / of de Commissie m.e.r., betreffende de inhoud van het milieu-effectrapport
startnotitie	aanmelding door de initiatiefnemer van de voorgenomen activiteit bij bevoegd gezag, officieel begin van de m.e.r.-procedure
studiegebied	gebied, waar als gevolg van de voorgenomen activiteit effecten kunnen optreden (omvang kan per aspect variëren)
variant	manier waarop de voorgenomen activiteit kan worden gerealiseerd
verkeersintensiteit	het aantal voertuigen dat een punt gedurende een bepaalde tijdsduur passeert
versnippering	het uiteenvallen van het leefgebied in kleinere eenheden
vigerend	(rechts)geldend
voorgenomen activiteit	datgene, wat de initiatiefnemer wil realiseren
wettelijke adviseurs	de in de Wet milieubeheer wettelijk aangewezen adviseurs inzake m.e.r.-plichtige activiteiten

Bijlage 1 Nadere toelichting op m.e.r.-procedure

B 1.1 Procedure in hoofdlijnen

In hoofdlijnen bestaat de m.e.r.-procedure uit de volgende stappen:

- opstellen startnotitie door initiatiefnemer;
- indienen startnotitie bij bevoegd gezag (artikel 7.12, lid 1 Wet Milieubeheer);
- versturen startnotitie naar Commissie m.e.r. en wettelijke adviseurs door bevoegd gezag (artikel 7.12, lid 3 Wet Milieubeheer);
- publicatie en tervisielegging startnotitie door bevoegd gezag (artikel 7.12, lid 4 Wet Milieubeheer);
- indien het bevoegd gezag zelf initiatiefnemer is, deelt het dit mee aan de Commissie m.e.r. en wettelijke adviseurs (artikel 7.13, lid 1 Wet Milieubeheer);
- inspraak ten behoeve van de richtlijnen voor het MER; in de inspraakperiode, die 6 weken duurt, kan een informatie- / inspraakmoment worden gehouden (artikel 7.14, lid 4 Wet Milieubeheer);
- advisering (o.a. door landelijke Commissie voor de milieueffectrapportage en wettelijke adviseurs) over de richtlijnen; dit resulteert in een advies van de Commissie voor de inhoud van de richtlijnen (artikel 7.14, lid 2 Wet Milieubeheer);
- vaststellen richtlijnen voor het opstellen van het MER; als het ware de inhoudsopgave voor het MER. Deze richtlijnen worden vastgesteld door bevoegd gezag (artikel 7.15, Wet Milieubeheer);
- opstellen MER en van de (voor)ontwerpen van de besluiten die mede op basis van het MER zullen worden genomen (artikel 7.9 en 7.10 Wet Milieubeheer);
- indienen MER en (voor)ontwerpbestemmingsplan bij bevoegd gezag;
- aanvaarden (artikel 7.18 lid 1 Wet Milieubeheer), bekendmaken en ter visie leggen van het MER (artikel 7.20 lid 2 Wet Milieubeheer) en (voor)ontwerpen van de besluiten door het bevoegd gezag).
- inspraak, advies en overleg (artikel 7.23, 7.24, 7.25 Wet Milieubeheer);
- toetsen van het MER door de Commissie m.e.r. (artikel 7.26 Wet Milieubeheer);
- betrekken van het MER en de resultaten van inspraak en advies bij het nemen van de besluiten (artikel 7.35 en 7.37 Wet Milieubeheer);
- evalueren van de effecten (artikel 7.39 Wet Milieubeheer); en zonodig nemen van aanvullende maatregelen of aangepaste besluiten (artikel 7.42 Wet Milieubeheer).

B 1.2 Startnotitie

De startnotitie is de eerste stap in de m.e.r.-procedure. Hiermee kondigt de initiatiefnemer de voorgenomen activiteit officieel aan. De startnotitie dient om richting te geven aan het milieueffectrapport (MER). Conform artikel 2 van het Besluit startnotitie milieueffectrapportage [VROM, 1999] zijn de volgende onderwerpen beschreven:

- beschrijving probleem- en doelstelling van de voorgenomen activiteit;
- beschrijving van genomen en te nemen besluiten;
- globale beschrijving van het studiegebied;
- beschrijving van de voorgenomen activiteit en mogelijke alternatieven en varianten;
- globale beschrijving van de te verwachten gevolgen voor het milieu;
- globale beschrijving van de procedurele aspecten.

B 1.3 Inspraak op de startnotitie

De startnotitie dient om richting te geven aan het milieueffectrapport (MER). Inspraakreacties op de startnotitie en de adviezen van wettelijke adviseurs vormen de basis voor de richtlijnen voor het MER. In de richtlijnen wordt aangegeven 'wat en hoe' in het MER aan de orde moet komen.

Het openbaar maken van deze startnotitie door bevoegd gezag vormt het begin van de m.e.r. procedure. De inspraakperiode van zes weken start na publicatie van deze startnotitie. Tijdens deze periode zal een informatie- en inspraakavond worden gehouden met de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen.

De inspraak op de startnotitie is erop gericht de onderzoeksvragen voor het MER scherper te maken: welke omgevingsfactoren moeten in beeld worden gebracht, welke alternatieven moeten worden onderzocht, welke milieueffecten zijn van belang, etc. In de inspraakperiode kan een ieder zowel mondeling als schriftelijk zienswijzen naar voren brengen. De startnotitie vormt de basis voor de inspraak en voor het advies over de op te stellen richtlijnen voor het MER.

Door het bevoegd gezag wordt de startnotitie gezonden aan de Commissie voor de milieueffectrapportage met het verzoek om een advies voor richtlijnen op te stellen ten behoeve van de inhoud van het MER. De Commissie voor de m.e.r. heeft daartoe tot uiterlijk 9 weken na de openbare kennisgeving van de startnotitie de gelegenheid. Bevoegd gezag stuurt de startnotitie tevens naar de wettelijke adviseurs met het verzoek om een advies. De Commissie voor de m.e.r. betreft in haar advies voor richtlijnen de reacties van de insprekers en adviseurs.

De richtlijnen voor de inhoud van het MER worden uiterlijk 13 weken na de openbare kennisgeving door het bevoegd gezag vastgesteld. Daarbij wordt rekening gehouden met het advies van de Commissie voor de m.e.r. en met de ingekomen reacties en de adviezen van de wettelijke adviseurs.

B 1.4 Het opstellen van het MER

Aan de hand van de richtlijnen wordt het MER opgesteld. Conform artikel 7.10 van het besluit m.e.r. [VROM, 2004] bevat een MER tenminste een beschrijving van:

- probleem en doelstelling ;
- de voorgenomen activiteit, alternatieven en varianten;
- genomen en te nemen besluiten;
- de huidige situatie en autonome ontwikkeling van het studiegebied;
- de effecten van de voorgenomen activiteit op het studiegebied;
- leemten in kennis en aanzet tot evaluatieprogramma;
- samenvatting.

In de periode dat het MER wordt gemaakt wordt ook gewerkt aan het opstellen van de (ontwerpen voor de) ruimtelijke besluiten over het plangebied. Het onderzoek van de milieueffecten wordt, samen met de resultaten van eventuele andere onderzoeken en de verdere uitwerking van de plannen gebruikt om keuzes te maken over de inhoud en de vorm van de ruimtelijke besluiten.

Na voltooiing wordt het MER aangeboden aan het bevoegd gezag, dat toetst of het MER aanvaardbaar is. Daarbij gaat het erom of het MER voldoet aan de richtlijnen en of het voldoende informatie bevat ten behoeve van de besluitvorming.

B 1.5 Van MER naar besluiten

Na aanvaarding door het bevoegd gezag wordt het MER onderworpen aan inspraak. Deze inspraakronde is gekoppeld aan de eerste tervisielegging van de besluiten die (mede) op basis van het MER zullen worden genomen.

Het MER wordt ter toetsing aangeboden aan de Commissie voor de m.e.r.. De Commissie m.e.r. brengt een toetsingsadvies uit over het MER, waarbij rekening wordt gehouden met adviezen van wettelijke adviseurs en met de inspraakreacties.

De Commissie m.e.r. geeft haar advies uiterlijk 5 weken na de dag waarop de openbare zitting wordt gehouden of na het einde van de terinzagelegging als er geen openbare zitting plaatsvindt.

Met een toetsingsadvies van de Commissie voor de milieueffectrapportage kan bevoegd gezag de besluiten verder in procedure brengen.

B 1.6 Rolverdeling in de m.e.r procedure

Initiatiefnemer

Rol:

- het opstarten van de voorbereidingen om te komen tot de realisatie, waaronder het opstellen van de startnotitie en het MER.

College van Burgemeester en wethouders van de gemeente Winterswijk

Bevoegd gezag

Rol:

- vaststellen van de richtlijnen voor het opstellen van het MER;
- beoordelen van de aanvaardbaarheid van het MER;
- inwinnen van adviezen bij diverse instanties.

Gemeenteraad van de gemeente Winterswijk

Commissie voor de milieueffectrapportage

Rol:

- uitbrengen van advies aan het bevoegd gezag over de richtlijnen die het bevoegd gezag moet vaststellen (advies-richtlijnen);
- uitbrengen van advies over de juistheid en volledigheid van het MER (het toetsingsadvies).

N.B. Bij het opstellen van deze adviezen moet de commissie rekening houden met de adviezen van de wettelijke adviseurs en de overige ontvangen reacties.

Wat is de commissie voor de milieueffectrapportage?

Een bij wettelijke regeling ingestelde landelijke commissie. Deze onafhankelijke commissie bestaat uit deskundigen op uiteenlopende terreinen binnen het vakgebied milieu. Voor elke afzonderlijke m.e.r.-procedure wordt een afzonderlijke werkgroep samengesteld. De werkzaamheden van de landelijke commissie en van de werkgroepen worden ondersteund door het secretariaat van de commissie. Dit secretariaat is gevestigd in Utrecht.

Wettelijke adviseurs

Rol:

- uitbrengen van advies aan het bevoegd gezag over de richtlijnen die het bevoegd gezag moet vaststellen;
- uitbrengen van advies over de kwaliteit en volledigheid van het MER.

Wie zijn de wettelijke adviseurs?

Op grond van de wettelijke regeling voor de milieueffectrapportage (artikel 7.1 lid 2 Wet Milieubeheer) behoren hiertoe:

- de regionale Inspecteur voor de hygiëne van het milieu van het ministerie van VROM;
- de regionale directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie van het ministerie van LNV;
- de adviseurs die krachtens de wettelijke regeling voor het tot stand komen van het ruimtelijk plan als zodanig optreden;

Insprekers

In de procedure van de milieueffectrapportage zijn twee momenten voorzien waarop een ieder gebruik kan maken van inspraak:

- naar aanleiding van de uitgebrachte startnotitie. Hierbij gaat het vooral om voorstellen voor de te formuleren alternatieven en voor de te onderzoeken milieuaspecten. Het bevoegd gezag zal uiteindelijk - na advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage - bepalen of de voorstellen in de definitieve richtlijnen worden opgenomen;
- naar aanleiding van het presenteren van het MER.

De inspraakmogelijkheden gaan gepaard met het ter visie leggen van de desbetreffende stukken. Het bevoegd gezag doet hiertoe openbare kennisgevingen.